

EDEFORS KOMMUN 1881-1971

Av Eric Stenberg, Harads

Redan vid bildandet av Över-Luleå pastorat 1824 hade bymännen i Harads och Bredåker uttalat sitt missnöje med att kyrkan förlades till Boden samt förklarat, att övre delen av pastoratet i framtiden skulle fordra en ny delning.

Efter 55 år aktualiserades frågan. Den 12 januari 1879 beslutade kyrkostämman i Över-Luleå att, i en skrivelse till Kungl. Maj:t, begära att Över-Luleå pastorat delades, och ena delen skulle bli Edefors pastorat. Skrivelsen hade som upphovsmän chefen för Bodträskfors sågverk C.O. Bergman och disponenten vid Gällivarebolagets anläggningar i Svartlå, J.A. Wikström.

Det förhållandet, att den största koncentrationen av människor i det nya pastoratet bodde i Harads och Bodträskfors, gjorde det naturligt att den nya kyrkoplatsen skulle förläggas till Harads.

Den 12 januari 1880 hölls kyrkostämma med röstberättigade sockenmän, och då sa Svartlås byamän enhälligt nej till en delning. Kyrkostämman avslög delningstanken. Efter många sammanträden, träffar, skrivelser och uppvisningar kom Kungl. Maj:ts beslut den 13 april 1881, där det föreskrevs att delningen skulle ske, samt att de två pastoraten i fortsättningen skulle heta Över-Luleå församling och Edefors församling.

Gamla kyrkan. Foto: Norrbottens museum. Blomqvist

Ja, så skapades Edefors församling och kommun. Det var många viljor, tankar, meningar och förslag, som ledde till bildandet, ett bildande som tog slut med kommunsammanläggningen 1971.

Edefors första kyrka invigdes 1888, men ödelades genom en brand 1918. Nuvarande kyrka invigdes 1928.

Hur har då den egna tiden, åren, varit för Edefors? Befolkningstalen har minskat. Ex. år 1881 bodde ca 1600 personer i den nybildade församlingen och år 1950 ca 3900. Vid sammanslagningen 1971 var 2549 personer boende i Edefors kommun för att år 2011 vara ca 1400. Befolkningsutvecklingen är oroande och negativ för församlingen. Arbetstillfällena har till stor del varit inom skogsnäringen. Bolag som Svanö, Domänverket och SCA gav arbete till många. Hundratals var sysselsatta inom skogsnäringen. Så kom de stora skogsmaskinerna, tekniskt utrustade med bl.a. datorer. De tog bort skogsarbetaren, hästen, motorsågen och yxan.

Livsmedelssidan är en näring, som är rätt stor i bygden. Renslakterierna Svantes Vilt & Bär AB och Lapp-Simon, Lill-Simon Nordkalottprodukter är positiva i sin utveckling och ger flera arbetstillfällen. Bomek Verkstads AB i Bodträskfors har varit och är framgångsrika i sin verksamhet.

Förutom här nämnda finns företagare i andra branscher såsom handel, jordbruk, transporter, byggnad, turism m.m.

Edeforstiden har varit på gott och ont. Det minskade befolkningsantalet, minskade arbetstillfällen och nedläggningar pekade på, enligt länsstyrelsen, att en sammanläggning med Bodens kommun var nödvändig. Så kom beslutet. Enligt Kungl. Maj:ts förordnande ”skall Edefors landskommun den 1 januari 1971 sammanläggas med Bodens kommun. Till följd härav skall Edefors kommun upplösas samma dag”. Beslutet daterat den 2 november 1970.

Edefors kommunstyrelse höll sitt sista sammanträde den 7 december 1970 och Edefors kommunalfullmäktige den 16 december. Fullmäktiges ordförande vid sammanträdet var Uno Hedström och sekreterare Eva-Britt Larsson. Sammanträdet hölls på Edefors Turisthotell. Ca 120 personer var närvarande – personal, nämndsledamöter, kommunfullmäktigeledamöter m.fl.

Ordförande Uno Hedström slog det historiska klubbslaget, som definitivt gjorde slut på Edefors kommun. Då splittrades de 21 fullmäktigeledamöterna. En del gick till den nya kommunfullmäktigeförsamlingen i Boden, några till nämnder och styrelser och ungefär en fjärdedel lämnade det politiska livet för gott. Det är i år 40 år sedan!

Ordförande Uno Hedström och sekreterare Eva-Britt Larsson